

HZ.PEYGAMBER'İN VE ÇOCUKLARININ İSİMLERİ HAKKINDA BAZI İDDİALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş.Gör.Ali Osman ATEŞ

Spenger, Hersfeld, Ceatani, E.Dermenghem gibi bazı müsteşrikler, Peygamberimizin asıl isminin "Muhammed" olmadığı, bunun sonradan verilmiş bir isim olduğu gibi, garib ve mesnetsiz iddialarda bulunmaktadır. Bundan maksatlarının ise, Peygamberimizin, İncil gibi daha önceki dinlerin Kutsal Kitaplarında peygamber olarak gönderileceğinin ve isminin bildirilmiş olmasını iptal etmek olduğu açıktır.

Hristiyanların, Peygamberimizin peygamber olarak vazifelenirileceğinin ve isminin bildirildiği, vasıflarının belirtildiği Barnaba ve benzeri incilleri apokrif (uydurma) olarak niteleyerek reddettikleri malumdur. Ancak ellerinde mevcut, muteber kabul ettikleri dört incilden Yuhanna ve Matta incillerinde de Hz.Peygamber'in gönderileceğine işaret ve İsa Peygamberin bu konuda müjdesi vardır. ¹ Müsteşrikler, bu incilleri de reddedip öteki inciller gibi uydurma olarak niteleyerek hristiyanları tamamen İncil'siz bırakmaktansa İslâm Peygamberi'nin ismini iptal etmek, isminin "Muhammed-Ahmed" olmadığını ileri sürerek, bunu ispata kalkışmak daha akıllıca bir iş olur diye düşünmüş olmalıdırlar.

Nitekim bu konuda L.Caetani şunları söylemektedir:

"Muhammed'in asıl isminin ne olduğunu tayin etmek pek müşkil, ihtimal ki, halledilmesi kâbil olmayan bir meseledir. Fakat, Kur'an ve hadisler hakkında tenkidi araştırmalar inkâr edilmesi mümkün olmayan bir keyfiyeti ortaya çıkarmıştır; ki o da, isminin Muhammed olmadığıdır. Başka bir ismi vardı. Anane onu gizlemek ve unutturmak istemiştir. Muhammed ya sonradan alınan, yahut verilen bir isimdi, hakikatta bir mahlas ve lakab demektir. Bu, şarkta pek yaygın bir âdet-tir. Orada her adam halini, meşguliyetini ve mekânını değiştirdikçe hemen daima ismini de değiştirirdi.

Asıl mesele Muhammed'in doğduğu zaman kendisine verilmiş olan isimde değildir. O kadar meşhur olduğu, kendisinden korkulduğu,

kendisine karşı nefret veya muhabbet beslendiği zamanda ne isim ile anıldığı ehemmiyete haizdir. Bazı son tenkitleri kısmen kabul edecek olursak, bu isim Muhammed değildi. Her halde ilk seneler kullanılmıyordu. Kur'ân'da Muhammed isminin geçtiği âyetler bu tenkitçilerin rivâyetince daha sonraki ilâvelerdir. Mesele gayet karışıktır, halli o kadar müşkildir ki, ihtimâl ki hiç bir zaman bulunamayacaktır."²

L.Caetani'nin bu sözleri yukarda kaydettiğimiz maksada yöneliktir. İsbât edilebildiği takdirde Hristiyanlık açısından büyük bir kazanç olacaktır. Ancak ne yazık ki, Hz.Peygamber'in isminin başka bir isim olduğu, dolayısıyla İncil'de geleceği belirtilen kimse olmadığı fikrini destekleyebilecek ciddi bir delil bulunamamıştır. Bir takım tahminlerle, "herhalde"lerle, şarkta böyle bir âdet vardı v.s. sözlerle, Kur'ân'a Muhammed ismi sonradan ilâve edildi, önceden yoktu gibi fikirlerle de böyle büyük bir iftira pek tabii olarak ispatlanamaz. Caetani'nin kendisinin söylediği gibi, meseleyi karıştırmaktan, halli müşkil bir hale sokmaktan başka bir işe yaramaz. Bu iddiaların doğru kabul edilebilmesi için sağlam deliller gereklidir. Kur'ân'ın aslında olmayan Muhammed ismini, kimin, ne zaman koyduğu, önceden bu ismin ne olduğu, Kur'ân'ın hangi orijinal yazma nüshasında "Muhammed" ismi yerine başka bir isim kaydedildiği, bu nüshaların nerede bulunup kaç yıllarına ait olduğunun ortaya konulması gerekir.

Caetani, bu konuda okuyucularına Sprenger ve Hersfeld'i okumalarını tavsiye ettikten sonra şöyle devam etmektedir:

"İlk önce tenkit yolunu Sprenger açtı; Halebî tarafından zaptedilmiş bir ananeden hareketle yeni bir çığır açtı. An'anede bildirildiğine göre, Abdülmuttalib Âmine'nin çocuğunu (قَتَام) diye çağırıyordu. Bu, üç sene evvel vefât eden kendi çocuğunun ismi idi. Abdülmuttalib, bu ismi sonradan "Muhammed"e tebdil etmiştir... Yazdığı tercüme-i hâlin diğer bir fıkrasında Sprenger (3/31, not: 2) Muhammed'in ismi meselesine ve Muhammed'in Mesih kelimesine tekâbül etmesi ihtimâline avdet ederek maddî bir mânâyâ delâlet eden ve harf-i ta'riften mahrum olan daha bir çok kelimeler sayar."³

Caetani'nin bu sözleri ile yukarda kaydedilen sözleri birbiri ile tenâkuz halindedir. Yukarda Kur'ân'a "Muhammed" isminin sonradan ilave edildiğini, "Muhammed" isminin daha sonra alınan bir lakab olduğunu kaydederken, şimdi de Peygamberimize "Muhammed" isminin dedesi Abdülmuttalib tarafından verildiğini söylemektedir. Bu konuda Sprenger'e itimat ederek, kendi iddiasını çürütmüş oluyor. Peygamberimize Abdülmuttalib tarafından sonradan "Muhammed" isminin ve-

HZ. PEYGAMBER'İN VE ÇOCUKLARININ İSİMLERİ HAKKINDA

rildiğini söylemekle, Kur'ân'a "Muhammed" isminin sonradan ilâve edildiğini, "Muhammed" isminin Peygamber (SAV) tarafından değişen mekân ve şartlar sebebiyle alınan bir lakab, bir mahlas olduğunu iddia etmek apaçık bir tenâkuzdur.

Abdülmuttalib Peygamberimiz sekiz yaşındayken öldüğüne göre, müsteşrikler, özellikle Sprenger ve Caetani de, Peygamberimizin dedesi tarafından verilen çocukluk isminin Muhammed olduğunu kabul etmiş oluyorlar ve biraz önceki "Muhammed" isminin bir mahlas, bir lakab, sonradan alınmış olan bir isim olduğuna dair iddialarını yıkmış oluyorlar.

el-Halebî'deki (قسامة) "Kusâm" ismi konusundaki rivâyet ile, müsteşriklerin dayandıkları bu konudaki diğer rivâyetler, temelsiz ve kabule şâyân değildir. Bu tür rivâyetler Sahih kaynaklarda yer almamıştır. Halebî de, burada sened vermeyerek, sadece Makrizî'nin (v.845) el-İmtâ adlı eserine atıfla yetinmiştir. ⁴

Caetani'nin tenâkuzuna eserinin diğer bir yerinde daha tekrarladığı şu sözleri şahitlik etmektedir:

"Bütün bunlardan daha garib olmak üzere Muhammed isminin de, Peygamber'in asıl ismi olmayıp bir lakab olması ve asıl isminin unutulmuş bulunması gibi garib bir vak'a karşısındayız." ⁵

Aslında garib olan Caetani ve Sprenger gibi düşünenlerin tenâkuza düşmeleri ve tutundukları dalların ellerinde bu kadar çabuk kalmasıdır. Hz.Peygamber'in isminin Ahmed, Kur'ân'da Muhammed olduğuna dair sayısız güvenilir riâyetler ve tarihi deliller vardır. Ayrıca bu hususta, eldeki İnciller de müslümanların görüşlerini te'yd etmektedir. Buna karşılık acaba Sprenger'in ve Caetani'nin ellerinde bu konuda güvenebilecekleri hangi tarihi, ciddi vesikalar veya deliller vardır? Yukarda nakledilen görüşleri sebebiyle onların, İslâm'a ve İslâm Peygamberine karşı duydukları kinden başka delillerinin olmadığı anlaşılmaktadır.

Emile Dermelhém'in de, bu konuya Caetani ve benzeri kimselerin görüşlerini takip ettiğini görmekteyiz:

"Son söz olarak şunu söyleyelim ki, Muhammed'in ilk isminin "Zobat" olduğuna dair bir rivâyet vardır ve bu isim güya o daha çocukken, yahut peygamber olduğu zaman Muhammed'e tebdil edilmiştir. Muhammed bir isim olmaktan ziyade O'nun peygamberlik ünvanıdır. O'nu uzun müddet Ebü'l-Kâsım (Kâsım'ın babası) diye çağırmışlardır." ⁶

E.Dermenghem'in bu sözlerine verilecek cevâb, Caetani ve Sprenger

ger'e verilen cevabın aynısıdır. Çünkü O da, bu fikirlerinde Caetani ve Sprenger gibi tenâkuza düşmekte ve aynen onların görüşlerini tekrarlamaktadır. Dermenghem'in bizzat kendisi "güya" demek suretiyle bu konuda tereddüd ve şüphesini belirtmektedir. Peygamberimizin ilk isminin "Zobat" olduğuna dair rivâyetin asılsız ve güvenilir olmadığı, sahlı kaynaklarda yer almadığı hususu izaha muhtaç değildir.

Caetani, Sprenger ve bu tür iddialarda bulunan diğer kimseler, bu mesnetsiz fikirlerine delil gösterdikleri el-Halebi'nin (v.1044) eserindeki (قِيسَام) "Kusâm" ismine dair rivâyete sarılırken, nedense "Muhammed ve Ahmed" ismi hakkındaki daha sağlam rivâyetleri görmemezlikten geliyorlar. Yine el-Halebi'nin "Peygamberimizin (SAV), peygamber olarak geleceğini, adının "Muhammed" olacağını Ehl-i Kitâb'tan öğrenen arapların, çocuklarına "Muhammed" ismi koyarak, gelecek olan bu peygamberin, kendi nesillerinden olmasını umduklarını kaydetmesini hiç okumamış gibi davranıyorlar. Peygamberimizden önce, hiçbir kimsenin çocuğuna "Ahmed" ismi koymasını Al-lâh'ın nasip kılmadığına dair nakillerini hiç dikkate almıyorlar. ⁷ Bu da, onların tarihi hakikatleri ters yüz etmek için ne kadar tarafgir davrandıklarını, objektiflikten ayrıldıklarını gösteriyor.

İslâmî kaynaklar, Hz.Âmine'nin, doğduğu zaman Hz.Peygamber'e "Ahmed, Muhammed" diye isim koymakla emrolunduğu ve buna göre hareket ettiği hususunda müttefiktirler. ⁸ İslâmî kaynaklarda, doğduğu zaman Hz.Peygamber'e isim konulması olayı şu şekilde nakledilmektedir:

"Hz.Peygamber doğduğu zaman, babası bir kaç hafta evvel vefât ettiği için, Hz.Âmine ile Peygamberimizin dedesi Abdülmuttalib meşgul oluyordu. Hz. Peygamber dünyaya gelince, Hz.Âmine Abdülmuttalib'e haber gönderdi. Abdülmuttalib, Kâ'be'de yanında oğlu Ebû Tâlib ve Kureyş'in ileri gelenleri ile birlikte otururken müjdeci gelerek, Hz.Âmine'nin bir erkek çocuk dünyaya getirdiğini söyledi. Abdülmuttalib buna çok sevindi ve yanındakilerle birlikte gelip çocuğu görmek istedi. Hz.Âmine, Abdülmuttalib'e, Peygamberimize hâmile iken kendisine: "Sen insanların en hayırlısına, bu ümmetin efendisine hâmile kaldın. O'nu dünyaya getirdiğin zaman her hasedçinin şerrinden Allah'a sığınırım de, sonra O'na Muhammed adını koy" denildiğini anlattı. Bundan sonra Abdülmuttalib Peygamberimizi bağrına basıp Kâ'be'ye girdi, O'na dua edip Allah'a şükretti ve "Muhammed" ismini koydu". ⁹

Müsteşriklerin diğer bir iddiası da, Hz.Peygamber'in peygamber olmadan önce, çocuklarına putların ismini koyduğudur. Nitekim

HZ.PEYGAMBER'İN VE ÇOCUKLARININ İSİMLERİ HAKKINDA

A.Sprenger, L.Caetani, Fr.Buhl, M.Gaudefroy Demombynes, H.Lammens, Maxime Rodinson'un bu iddiayı tekrarladıklarını görmekteyiz.

Kureyşliler'in Câhiliye devrinde taptıkları putlardan birisinin adı "Menâf"tı ve Kureyşliler Câhiliye'de çocuklarına bu puta nisbetle "Abdü Menâf" diye ad koymaktaydılar. ¹⁰

L.Caetani, Câhiliye devri arapları arasında yaygın olan bu "Abdü Menâf" ismini Hz.Peygamber'in de, İslâm gelmeden önce oğluna isim olarak koyduğunu iddia ederek bu konuda şunları söylemektedir:

"Peygamber, gençliğini daima bir çok sebeplerden dolayı büyük bir karanlıkla çevrili bir halde bırakmış, sonraki senelerdeki hareket tarzı ve mezhebi ile tezaad teşkil eder gibi görünebilecek fiillerinin ve hareketlerinin bütün izlerini ortadan kaldırmak istemiştir. Halebî'de zikredilen bir vak'a bilhassa ehemmiyete haizdir. (III.Cilt. 529, satır:8). Halebî, risâletten evvel Muhammed'in bir oğlu olduğunu ve buna "Abdü Menâf", yani Menâf putunun kulu adını verdiğini söylüyor. Abdullah, Tâhir, Tayyib isimlerinin tek bir çocuğa taalluk etmeleri ve Abdü Menâf isminin izlerini ortadan kaldırmak maksadına yönelik bulunmaları kabildir". ¹¹

M.Gaudefroy Demombynés de aynı şeyleri tekrarlamakta ve "Peygamber'in iki oğlu küçük yaşta öldü. Onlardan birisinin adı geleneğin açıklamamak zorunda olduğu bir put ismi olan Abdü Menâf'tı" diyor ve bu görüşüne kaynak olarak Yakubî'yi gösteriyor. ¹²

Henri Lammens de, "Fâtıma et Les Filles de Mahomet" adlı eserinde şunları söylemektedir:

"Tâhir, Mutahher, Tayyib, Mutayyeb, Abdü'l-Uzzâ ve Abdü Menâf'ın varlığına inanma hususunda Sünnî'ler dahi ittifaktan mahrumdur." ¹³

Lammens, Peygamberimizin çocuklarına Abdü'l-Uzzâ veya Abdü Menâf ismi vermiş olduğu iddiasını normal bir hakikatmış gibi göstermeye çalışmaktan başka, biraz daha ileriye giderek, bu çocukların tarihi birer şahsiyet olarak mevcut olmayacağı şüphesini ortaya atmaktadır. Biz Lammens'in nefret ve kinle hareket eden, din taassubu ile yazmış çizmiş bir papaz olduğu konusunda, yine bir batılı müsteşrik olan Emile Dermenghem'in görüşlerini nakletmekle yetiniyoruz:

"Mütehassısların en yeni ve en mütebahhırlarından olan Lammens, maalesef onlar arasında en fazla tarafgir olanıdır. Bu papazın, parlak ve zekâ dolu kitapları O'nun Müslüman dinine ve Peygamberine karşı duyduğu nefret sebebiyle fena bir şekle girmiştir. Bu âlim çizvit,

başkalarının Hristiyanlığa karşı kullandıkları müfrit tenkitçilik usullerini müslüman tarihine tatbik etmiş, mesela herhangi bir rivâyetin Kur'ân'a uyduğunu görürse onu Kur'ân'dan alınmış gibi göstermiştir." 14

Bu konu ile ilgili olarak İbn Hazm'ın kaydettiği bir rivâyet mevcuttur. İbn Hazm bu rivâyetle ilgili olarak şunları söylemektedir: "Biz, Hişâm b. Urve tarikiyle, O'nun babasından, Peygamberimizin, nübüvetten önce Abdü'l-Uzzâ isminde bir çocuğu olduğunu nakletmiş bulunuyoruz. Bu gerçekten uzak, mürsel bir haberdir. Mürsel rivâyet ise delil olamaz."15

M.Hamidullah, İ.Hazm'ın bu rivâyetine şu şekilde açıklık getirmektedir: "Hatice (RA), bu ilk oğluna kendi dedelerinden birinin Abdü'l-Uzzâ (yani tanrıça Uzzâ'nın kulu) şeklindeki adını takmış ve fakat Muhammed (SAV), bunu Kaasım şeklinde değiştirmişti. Bu adın mânâsı ise "dağıtan" , bilhassa iyilik olsun diye sadaka dağıtan şeklindedir."16

Görüldüğü gibi, müsteşriklerin Peygamberimiz'in (SAV) peygamberliğini red ve iptal gayesiyle hareket edip, delil olarak gösterdikleri asılsız ve değersiz bazı rivâyetler bile bu konuda ittifaktan mahrumdur. Bu tür asılsız rivâyetlere dayanarak bir takım iddialarda bulunmalarının sebebi, Hz. Peygamber'in peygamberlikten önce haşâ bir müşrik gibi hayat sürdürdüğünü, onlar gibi dini yaşayışı benimsediğini, Haniflik diye bir şey olmadığını, olsa bile Hz.Peygamber'in onlara mensup olmadığını ileri sürmek, O'nun peygamber olarak getirdiği tebliğleri ile, önceki hayatının açık tezat ve çelişkiler ile dolu olduğunu göstermeye çalışmaktır. Müsteşriklerin hedefi, ciddi İslâm tarihçilerinin ve hadisçilerinin bu tür çelişki ve tabir câizse Peygamberimiz'in önceki hayatına dair can sıkıcı izleri yok etmek istediklerini ileri sürmektir.

M.Hamidullah tarafından kaydedilen yukardaki haberden anlaşıldığına göre, Abdü'l-Uzzâ ismini veren, müsteşriklerin daha önce delil olarak ileri sürdüklerinin aksine Hz.Peygamber değil, Hz.Hatice'dir. Ayrıca bu konuda diğer bir tenâkuz da, bir kısım asılsız ve sahibi meçhûl rivâyetlerde "Abdü Menâf" adı verildiği ileri sürülürken, diğer bazı asılsız rivâyetlerde de "Abdü'l-Uzzâ" adı verildiğinin ileri sürülmesidir.

Güvenilir sened ve kaynaklardan mahrum, rivâyet edeni meçhul, kendi içinde bile ittifaktan mahrum, mezkûr ismi Hz.Peygamber

HZ.PEYGAMBER'İN VE ÇOCUKLARININ İSİMLERİ HAKKINDA

mi koydu, Hz.Hatice mi koydu? Bu isim Abdü'l-Uzzâ mıydı? yoksa Abdü Menâf mıydı? Abdü's-Şems mıydı? Kâsım'a mı, Tâhîr'e mi? Abdullah'a mı verilmişti? şeklinde bir çok şüpheler arzeden bu haberler reddedilmekten başka bir değeri haiz değildirler. Fakat bunları gerekli titizlik ve ciddiyetle tenkit süzgecinden geçirmeden eserine alıp, nakleden bazı İslâm tarihçileri sayesinde Müsteşrikler İslâm'a ve onun Peygamber'ine hücum etmek için fırsat ve malzeme bulmuşlardır. Konumuzla ilgili ilk iddiayı ortaya atandan itibaren, bu sahada kalem oynatan son müsteşrike kadar hepsi aynı iddiaları tekrarlamışlardır. Nitekim Maxsime Rodinson da, Hz.Peygamber'in hayatına dair yazdığı eserinde "Başlangıçta tanrıça Menâfa bir ubûdiyet gösterisi olarak Abdü Menâf ismi verilen bir oğlunun sonradan Abdullah ismini aldığını biliyoruz" demektedir. ¹⁷

M.Rodinson, bu konudaki mesnetsiz ve asılsız iddiayı ilmî bir hakikatmış gibi, "Biliyoruz" şeklinde tam kesinlik ifade eden lafızlarla okuyucularına sunarak onları yanıltmaktadır.

Görüldüğü gibi Müsteşrikler, İslâm tarihçilerinin bu tür haberlerin sıhhati konusundaki değerlendirme ve tenkitlerini hiç dikkate almamaktadırlar. Bu durum ise, ilmî zihniyetle bağdaşmamaktadır. Asılsız haberler üzerine bina edilen görüşler, asılsız haberler üzerine telif edilen eserler, tarihî ve ilmî değeri haiz olamazlar, sonuç itibarıyla temelsiz birer iftiradan öteye gidemezler.

Bu konu ile ilgili olarak İbn Kesîr de, Hişâm b.Urve'den iki rivâyet nakletmiştir. İbn Kesîr'in kaydettiği haber şu şekildedir:

"Heysem b.Urve'den, O da Saîd b. Müseyyeb'den O da babasından nakletmiştir:

"Nebî (SAV) in iki oğlu vardı; Tâhîr ve Tayyîb. Onlardan birisi Abdü's-Şems, diğeri de Abdü'l-Uzzâ diye isimlendirilmişti." İ.Kesîr bu haberin münker olduğunu bildirmektedir. ¹⁸

İ.Kesîr'in bu konudaki diğer rivâyeti ise şöyledir:

"Hişâm b.Urve dediki: Irak Ehli, Tâhîr ve Tayyîb'in zikrinde hadis uydurdular. Bizim şeyhlerimiz ise dediler ki, (Peygamberin oğulları) Abdüluzzâ, Abdümenâf ve Kâsımdır. Kızları ise Rukiyye, Ümmü Gülsüm ve Fâtıma'dır. İbn Asâkir bunu münker olduğu halde rivâyet etmiştir, ancak münker olduğunu kabul etmektedir, Zeyneb ise zikredilmemiştir." ¹⁹

İ.Kesîr, kaydettiği iki haberin de münker olduğunu söylemiştir. Münker haberlerin böyle mühim bir konuda delil olmayacağı açıktır.

Hadis âlimleri münker haberlere itimat etmemişlerdir.

Görüldüğü gibi, gerek İbn Hazm tarafından Cevâmiu's-Sîre'de, gerekse İbn Kesîr tarafından el-Bidâye ve'n-Nihâye'de nakledilen bu konudaki haberler Hişâm b.Urve'ye isnâd edilmektedir.

Hişâm b.Urve b.Zübeyr b.el-'Avvâm hakkında: "İmâmdir, huccettir, Şeyhu'l-İslâm'dır, yaşlılığında hıfzı noksanlaşmıştır, fakat hiç bir zaman ihtilat etmemiştir. Hayatının sonlarına doğru Irak'a gitmiştir. İmâm Mâlik, Iraklılar tarafından nakledilen hadislerini kerih görmüş, yadırgamıştır. Kûfe'ye üç kere gelmiştir. Babasından mürsel rivâyetlerde bulunmuştur." denilmektedir.²⁰

İbn Kesîr'in, Hişâm b.Urve'den yapmış olduğu birinci rivâyetindeki râvî Ebû Abdîrrahman Heysem b.Adî et-Tâî hakkında da şunlar zikredilmektedir:

"Kûfe'lidir. el-Buhârî, O sika değildir, yalan söyler demiştir. Abbâs, Yahya'dan sika olmadığını, yalan söylediğini rivâyet etmiştir. Ebû Dâvud ise, kezzâbtır demiştir. Nesâî ve başkaları metrûku'l-Hadis'tir, yani hadisi terkedilmiştir demektedirler. Heysem b.Adî, Hişâm b.Urve ve Abdullah b.Ayyâş'tan rivâyet etmiştir. Münker hadisler nakleden Heysem, H.207 yılında ölmüştür.²¹

Bütün bu bilgilerden çıkaracağımız sonuç, Peygamberimizin çocuklarına Abdü Menâf, Abdü'l-Uzzâ, Abdü's-Şems diye ad koyduğuna dair gelen ve müsteşrikler tarafından dört elle sarılınan bu haberler, yalancılığıyla meşhur ve metrûk, Iraklı kimseler tarafından uydurulmuş ve Hişâm b.Urve ile başlayan bir de râviler zinciri eklenmiştir. Bu konuda gelen diğer rivâyetlerde ise, uydurma bir sened bile yoktur.

Bu sebeble Caetani'nin ve benzeri kimselerin yukarda zikredilen görüş ve iddialarına kaulmak mümkün değildir. Çünkü Hz.Peygamber'in, hayatının peygamberlikten önceki devresini karanlıkla çevrili olarak bıraktığı iddiası doğru değildir. Hz.Peygamber'in bunu, sonraki senelerdeki Peygamberlik dâvâsına ters düştüğü için yaptığını, geçmişteki fiil ve hareketlerinin bütün izlerini ortadan kaldırmak istediğini ilmî açıdan kabul etmek mümkün olamaz. Çünkü Hz.Peygamber'in hayatı kadar, müsteşrikler de dahil olmak üzere ilim adamları tarafından üzerinde çalışılmış, en ince teferruat ve detaylarına kadar didik didik edilip araştırılmış, incelenmiş başka bir şahsiyet söz konusu olamaz. Ancak Müsteşrikler, peşin olarak Hz.Peygamber'in peygamber oluşunu kabul etmeme taraftarı oldukları ve hareket noktaları Hz.Peygamber'i reddetmek olduğu için bu tür yorumlara kalkışmaktadırlar.

HZ.PEYGAMBER'İN VE ÇOCUKLARININ İSİMLERİ HAKKINDA

Bir kişi hakkında bir takım görüşler ileri sürmek veya iddialarda bulunmak için ortada güvenilir delillerin olması gerekir. Aksı takdirde eldeki iddialar mesnetsiz olduğu gibi, objektif ve ilmi olmaktan çok, ön yargılardan, subjektif kanaatlerden dolayı ortaya atılmış olur. Müsteşrikler ise, güvenilir, delillere dayanılarak, isnâd metodu kullanılarak yazılmış, kimin neyi, ne zaman, ne için söylediğini, kimden aldığını, aldığı kimselerin güvenilirliğini tesbit etmiş sağlam kaynakları begenmemekte, bunları din gayretiyle yazılmış, efsane ile karışmış klasik kitaplar olarak nitelendirmektedirler. Buna karşılık, Hz. Peygamber hakkında asılsız iddia ve iftiralara malzeme veren, kaynağı belirsiz, senedi ve râvileri bulunmayan, kendinden önceki orijinal kaynaklarda yer almayan haberleri ihtiva eden eserler, müsteşriklerce makbul ve orijinal eserlerdir.

Nitekim Caetani'nin, Hz.Peygamber hakkındaki asılsız iddia ve iftiralarına kaynak teşkil edip malzeme veren el-Halebî'deki rivâyet te bu şekildedir. el-Halebî, eserinde bu konuda şunları zikretmektedir:

"Denildi ki, bi'setten önce Hz.Peygamber'in oğlu Abdü Menâf dünyaya geldi. (Hz.Peygamber'in çocukları) bi'setten önce henüz emzirilme çağındayken vefât ettiler." 22

Görüldüğü gibi el-Halebî bu rivâyeti naklederken sened vermemiştir. Böyle mühim bir iddiaya zemin teşkil eden bu rivâyeti kimlerin naklettiğini, müsteşriklere bu malzemeyi kimlerin verdiğini ortaya koymamıştır. Rivâyeti de (قیل) "Denildi" lafzıyla nakletmiştir. Hadisçiler ve diğer İslâm âlimleri, (قیل) "Denildi" lafzıyla yapılan rivâyetlerin zayıf ve güvenilir olmayan rivâyetler olduğu kanaatindedirler. Senedi veya râvisi belirtilmeyen haberlerin, genellikle râviler açısından, rivâyetin reddini gerektirecek bir kusura sahip oldukları görülmektedir. el-Halebî ise, bu rivâyetin senedini vermediği gibi, kendisinden önceki İslâm Tarihçilerinden veya Siyer müelliflerinden bunu nakleden olup olmadığı konusunda da hiç bir malumât vermemiştir. el-Halebî (v.1044 H.) muahhar bir kaynaktır ve kendisinden önce bu sahada güvenilecek bir çok İslâm Tarihi ve Siyer kaynağı mevcuttur. Bu sebeble el-Halebî'nin verdiği haberlerin önceki kaynaklarımızda sağlam bir dayanağı olması gerekir. Halbuki el-Halebî'nin verdiği (قیل) "Denildi" lafzıyla ifâde edilmiş bu uydurma haber, orjinal ilk Siyer ve İslâm Tarihi kaynaklarında yer almamaktadır. Mesela, İbn İshak'ın İbn Hişâm'ın Sîre'leri ile, daha sonraki kaynaklardan İbn Kesîr'in (ö.774 H.) Sîre'sinde bulunmamaktadır.

Müsteşriklerden Fr.Buhl ise, Caetani ve Sprenger'e dayanarak bu

konuda şu iddialarda bulunmaktadır:

"Bu evlenmeden daha sonraki vak'alarda rol oynamış olan dört kız ile, küçük yaşta ölen bir kaç erkek evlâd dünyaya gelmiştir, oğullarının birinin tarihi şahsiyet olması muhtemeldir, çünkü O'nun taşıdığı müşrik ismi Abdü Menâf'ın sonradan uydurulmuş olmasına ihtimal verilemez". 23

Fr.Buhl, Hz.Peygamber'in diğer çocuklarının tarihi şahsiyet olmasını kabul edemiyor. Fakat her ne hikmetse kaynağı bile belli olmayan uydurma bir habere dayanarak, Hz.Peygamber'in güya Abdü Menâf adlı oğlunun tarihi bir şahsiyet olarak mevcudiyetini kabul ediyor. A.Sprenger, Caetani ve benzeri müsteşrik meslekdaşları gibi, Hz.Peygamber hakkındaki asılsız iddialarına dayanak teşkil edeceği için, aslı olmasa bile bu husustaki rivâyeti kabul etmeyi arzu ediyor. Bir tarafta delilli olarak kaleme alınmış, senedi ve râvileri belli, cerh ve ta'dile tâbi tutulmuş, üstelik, Hz.Peygamber devrine daha yakın zamanlarda yazılmış Siyer ve İslâm Tarihi eserlerinde bildirilmiş olan Hz.Peygamber'in çocukları ve onların isimleri uydurma olarak nitelendiriliyor, diğer tarafta ise, kaynağı belirsiz, cerh ve ta'dile tâbi tutulmak için ortada râvileri bulunmayan, Hz.Peygamber devrinden onbir asır sonra yazılmış, diğer eserlere göre orjinal vasfı bulunmayan bir eserdeki rivâyete dayanarak Hz.Peygamber'in Abdü Menâf diye bir oğlu vardı iddiasında bulunuluyor.

Bu konu ile ilgili olarak,

Türk yazarlarından Cemil Sena ise, yukarda görüşlerini naklettiğimiz müsteşriklerin görüşlerini hiç bir tenkid ve değerlendirmeye tâbi tutmadan aynen iktibas etmektedir:

"Hz.Muhammed, ilk doğan oğluna "Abdi Menâf" adını vermişti. Menif o tarihlerde Mekke tanrılarında birinin adıydı. Bundan anlaşıldığına göre, bu dönemde, O'nun henüz İslâm Dini hakkında planlanmış veya hazırlanmış bir düşüncesi yoktu. Sonraları Yahudiler, biraz da O'nun Peygamberliğini reddetmek için Arap usûlüne uyarak kendisine Ebû'l-Kâsım yaani Kâsım'ın babası adını vermişlerdir". 24

Cemil Sena, Hz.Peygamber'in nübüvvetini red ve iptal gayesi ile hareket eden müsteşriklerin peşinden giderek onların görüşünü kabul etmiyor, Hz.Peygamber'in henüz İslâm Dini hakkında planlanmış veya hazırlanmış bir düşüncesi olmadığını iddia ediyor. Böylece Hz. Peygamber'in, İslâm'ı Allah'tan vahiy yoluyla alan bir Peygamber değil, semâvî olmayan dinler gibi, çeşitli kaynaklardan aldığı bilgi-

HZ.PEYGAMBER'İN VE ÇOCUKLARININ İSİMLERİ HAKKINDA

lerle planlayıp, te'sis eden bir kimse olduğu kanaatini ortaya koyuyor. Cemil Sena ve benzeri müelliflere göre Hz.Peygamber, daha önceden Peygamber olma fikrinde olsaydı, Peygamber olarak yapacağı işlerin planlamasını yapacak, sonradan çelişkiye düşecek davranışlarda bulunmayacak ve oğluna Abdü Menâf adını koymayacaktı. Ama ne yazık ki, Hz.Peygamber'in oğluna Abdü Menâf adını koyduğuna dair rivâyet sahih değil, uydurmadır. Çürük temeller üzerine inşa edilen binalar nasıl yıkılmaya mahkumsa, sağlam olmayan delil ve haberler üzerine birtakım görüş ve iddiaları bina etmek te öylece yıkılmaya mahkum olacaktır.

Sonuç olarak, gerek Hz.Peygamber'in isminin aslında "Ahmed ve Muhammed" olmadığına dair iddiaları, gerekse, kendisine Peygamberlik verilmeden önce çocuklarına putların adını koyduğuna dair rivâyet ve iddiaları muteber kabul etmek mümkün değildir.

Hız.Peygamber'in Peygamber olarak geleceği daha önceden müjdelenmiştir. Kur'ân'da ismi Muhammed olarak zikredilmiştir, ²⁵ Kur'ân-ı Kerim'in bildirdiğine göre, Hz.İsâ, Peygamberimiz'in Peygamber olarak gönderileceğini ve isminin "Ahmed" olacağını müjdelemiştir ²⁶. Elimizde mevcut ve Hristiyanlarca muteber Yuhanna İncilinde ise "Ahmed" ismi "Paraclet" şeklinde geçmektedir ²⁷. Sonraları Hristiyanlar "Paraclet" kelimesini asıl mânâsından saptırarak "Kutsal Ruh" şeklinde bir ilâvede bulunmuşlar, bununla Hz.İsâ'dan sonra bir Peygamber'in geleceğini haber veren İncil metninin ilk ve asıl anlamını değiştirmek gayesi gütmüşlerdir ²⁸.

Kısacası Hz.Peygamber, kendisine Peygamberlik verilmeden önce de putlara ibâdetten, onlara karşı muhabbet beslemekten uzak bulunmuşdur. Genellikle İnsanlar çocuklarına sevdiği kişi ve hoşlandığı varlıkların ismini koyduğuna göre, Hz.Peygamberin putlara muhabbet besleyerek çocuklarına onların ismini koyduğu düşüncesi, son derece mantıksız ve yanlış bir düşüncedir. Bu tür iddia ve fikirlerin Hz.Peygamber'in ismetine yönelik, O'nun Peygamberliğini iptal gayesi taşımakta olduğu açıktır.

DİPNOTLAR

1- Yuhanna, 4/21;14/16,26,30;15/26-27;16/7-8,12-15;Matta, 21/43-44

2- L.Caetani, Annali dell-İslâm, Tercüme: Hüseyin Câhit, (İslâm Tarihi), I-X, İstanbul 1924-1927, c.I,s.353-354.

3- Caetani, a.g.e.,c.I,s.353-354;Ayrıca bkz:el-Halebi, 'Ali b. Bürhânü'd-dîn, İnsânü'l-Uyûn,

- 1.Baskı, Mısır 1384-1964, c.I,s.131.
- 4- el-Halebî , a.g.e.,c.I, s.131; Makrîzî, Ahmed b. Ali (v.845)'ye ait el-İmtâ'u'l-Esmâ bîmâ li'r-Rasûli mine'l-Ebnâi ve'l-Hafede ve'l-Metâ, tek cilt halinde (Kâhire 1941) basılmıştır.
- 5- Caetani, a.g.e., c.I, s.139.
- 6- Emile Dermenghem, Muhammed'in Hayatı, Tercüme: Reşat Nuri, İstanbul 1930, s.7.
- 7- el-Halebî, a.g.e., c.I, s.131-134; Câhiliye arapları arasında Muhammed ismi koyanlar için bkz: Habîb, Ebu Ca'fer Muhammed, Muhabber, Beyrut (1361 baskısından ofset), s.130.
- 8- İbn İshâk, Sîre, Tahkîk: M, Hamîdullah, Konya 1401-1981, s.22;İ.Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye, II.Baskı, Beyrut 1391-1971, c.I, s.168; İbn Sâd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ, Beyrut 1388-1968, c.I,s.98-99; İ.Kesîr, es-Sîretü'n-Nebeviyye, Beyrut 1395-1396/1976, c.I, s.197.
- 9- İ.İshâk, a.g.e., s.22; İ.Hişâm, a.g.e., c.I, s.168; İ.Sâd, a.g.e., c.I, s.103; İ.Kesîr, a.g.e., c.I, s.208.
- 10- İbn Kelbî, Kitâbü'l-Asnâm, Tercüme: Beyza Düşüngen, (Putlar Kitabı) Ankara 1964, (Metin ve tercüme birlikte neşir, s.21. tercüme: s.38.
- 11- Caetani, a.g.e., c.I, s.404.
- 12- M.Gaudefroy Demombynes, Mahomet, Paris 1969, s.67.
- 13- Henri Lammens, Fâtıma et les Filles de Mahomet. Roma 1912, s.2.
- 14- E.Dermenghem, a.g.e., (Başlangıç bölümü), s.6.
- 15- İbn Hazm, Ebû Muhammed Ali b.Ahmed b.Sâid, Cevâmi'u's-Sîre, Mısır Tarihsiz, s.38.
- 16- M.Hamîdullah, İslâm Peygamberi, Tercüme: Salih Tuğ, İstanbul 1980-1400, c.I, s.70.
- 17- M.Rodinson, Hz.Muhammed, Tercüme:Atilla Tokatlı, İstanbul 1968, s.63.
- 18- İ.Kesîr, el-Bîdâye ve'n-Nihâye, Riyâd 1966, c.V, s.307.
- 19- İ.Kesîr, a.g.e., c.V, s.308.
- 20- ez-Zehbî, Mizânü: 1-İ'tidâl, 1963-1382, c.IV, s.301-302.
- 21- ez-Zehbî, a.g.e., c.IV, s.324-325.
- 22- el-Halebî, a.g.e., c.III, s.391-392.
- 23- Fr.Buhl, İslâm Ansiklopedisi, Muhammed maddesi, İstanbul 1971, c.VIII, s.454.
- 24- Cemil Sena, Hz.Muhammed'in Felsefesi, İstanbul 1985, s.19.
- 25- Âl-i İmrân 3/144; Ahzâb 33/40; Muhammed 47/2; Feth 48/29.
- 26- Saff 61/6.
- 27- Yuhanna, 14/15-16,26; 16/7-8,13-14.
- 28- Maurice Bucaille, Kitâb-ı Mukaddes; Kur'an ve Bilim, Çeviren: Suat Yıldırım, İzmir 1981, s.155-161.

تقييم بعض الادعاءات التي قيلت بخصوص اسماء نبيينا
محمد صلى الله عليه وسلم واولاده

الملخص

إن المستشرقين من أمثال سبرنجر (Sprenger) وهيرسفيلد (Hersfield) وكايتاني (Caetani) ودرمنجهم (Dermenghem) يدعون أن اسم رسول الله ليس محمداً واحداً ، ويزعمون بأن هذين الاسمين لِقَبِي بهما محمد صلى الله عليه وسلم بعد النبوة . وهم يستدلون على هذا برواية ضعيفة بلا اسناد وردت في إنسان العيون للحلي . ويقولون ان النبي صلى الله عليه وسلم سمي في صغره قثام ، لأن جده عبد المطلب سماه في صغره قثاماً ، وهذا الاسم هو اسم عمه الذي مات في صغره . ان الهدف من هذه الدعوى أن محمداً صلى الله عليه وسلم ليس النبي الذي بشر برسائله في الانجيل وهم يدعون ان محمداً صلى الله عليه وسلم سمي اولاده لثقل رسالته باسماء الاصنام كعبد مناف وعبد العزى وتوجد الروايات التي تعتبر مصادر ادعاء المستشرقين في هذه المسئلة في كتب التاريخ والسيرة :
كجوامع السيرة لابن حزم والبدائية والنهاية لابن كثير .
على أن الروايات المذكورة موضوعة اصلاً ، لأن أئمة الحديث كالبخاري وأبي داود والنسائي ذكروا أن هيثم بن عدي الذي ورد اسمه في هذا الاسناد كان كذاباً . ولهذا لا يمكن أن تُقبل هذه الروايات في كلالالمؤرخين صحيحة .
بمعتمدة ويرجع هذا الادعاء الى ان المستشرقين يستهدفون منه ابطال رسالة النبي صلى الله عليه وسلم .